

שני דיני פרק שלשה עשר כתובות קמ.

עין משפט נר מצוה

לח א ב ג מ גי פק כג
מלה אשת ה' ה'
סמך עשין מה טור ש"ע
הא"ש ט"ו כ"ג סעף א'
לח ד מ"י פט"ז מלה
טעון ה"י א טו"ש"ע
מ"מ פ"י קמו ספ"ק א'
ה מ"י ש"ס טו"ש"ע מ"מ
ש"ס ספ"ק ב'
מא ר מ"י ש"ס הלכה ב'
טור ש"ע מ"מ ש"ס
ספ"ק ד'
מב ז מ"י ש"ס ופ"ד
מלה ה' ה' ז
ופ"ז הלכה א סמך עשין
דל טו"ש"ע מ"מ סמך מה
ספ"ק ב' וספ"ק א' וס"י סח
ספ"ק ב' וס"י סח

תוספות ר"ד (המשך)
זכותו עשאה סימן לאחר
אבר את זכותו פ"י ראוהו
מבערע על שמעון על שדה
א' שמכר לו לוי ואומר לו
כי לוי שמכרה לך גולה
ממנו יש לי עדים שהיתה
שלי וראובן המבערע הוא
חומר עד על השטר של
מכרה עשאה לשמעון (ה)
כ"ה היתה שלך אין הית
חומר על השטר עשאה
לי לוי ולא הית מבערע
אלא ודאי כיון שחתמת
בה הודית שאניה שלך
אלא של לוי הית שמכרה
לי היה אומר אדמון
יכול לומר בכשיו ראוהו
המבערע על שלי ערעתי
בעת המכירה וחתמתי
עליה עד לפי שילוי הוא
גבורה אלמא וקשה לי
להוציאו מידו והוה שמעון
השני נוח לי בעבור זה
חתמתי כ"י שחצא מיד לוי
ותיה ביד שמעון ואבא
ואוציאנו מידו בעדים
המכירים שהיתה שלי או
של אבותי ותכ"א אבר
את זכותו והואיל וחתם
שם הודה שאין לו עסק
ומכר ודבריו בטלים:
עשאה סימן לאחר. פ"י
עשאה ראוהו על המבערע
על זו השדה סימן לאחר
בהתימנו אבר את זכותו
בנו שוה שמעון המחזיק
שכרה זו מכר שדה אחרת
שכרה ליהודה וכשכא
לכותו המצרים ליהודה
כתב לו שלשת המצרים
הרביעי שהיה
מפוק לשהו כתב לו מציר
רביעי שהדה שלי וחתם
עשאה בהטר מכר
ששמעון אילו שלך היתה
וזו השה היתך חתמת
בשטר מכר שעשיתי
ליהודה על שדה שכרה
וכתוב שם שהיא בצד
שדה שלי ולא ערערת
לומר כי אינה שלך כ"א
שלי כיון שחתמת שם
הודית שאניה שלך ואין
לומר כאן שהשני נוח לי
כיון דלא אמר הכא ר"ג
ורואה אני את דברי אדמון
אין הלכה כמותו דידיד
ורבים הלכה כרבים: אמר
אבי לא שנו אלא עד
זכור דין לא אבר את
אבל דתני ר' חייא אין
העדים חותמין על השטר
אלא א"כ קראוהו והיינו
שחוב חותמין על השטר
אלא א"כ קראוהו והיינו
שחוב חותמין על השטר
אלא א"כ קראוהו והיינו
שחוב חותמין על השטר

תשוב עד שתלבין ראשה. פ"י רש"ס הא דלמך רב גידל ברש
הנושא (לעיל דף קכ): עמדו וקדשו קנו הני מיילי דקדשו
מיד מתוך התנאי או לאחר זמן והזכירו התנאים בשעת קידושין אבל
התנו עתה וקדש לאחר זמן ולא הזכירו התנאים לאו דברים הנקטים
באמירה הם וזכ"ה ה"י גוגול (ה) הכא
תשז עד שתלבין ראשה ולא מני תבע
ליה זדינא והלשון משמע כן ועמדו
וקדשו משמע מתוך התנאי וקשה לי
מירושלמי ראשה דתנן הפוסק מעות
לחתנו ומת חתנו אמרו חכמים יכול
הוא שיאמר לאחיק הייתי רואה ליתן
ולך אי אפשי ליתן ופריך ולא דברים
הנקטים באמירה הן ומשני כשפסק
על מנת לכוון ומאי קשה אפי' פסק
על מנת שלא לכוון אפי' יכול
שיאמר לו כך אי אפשי ליתן דמיייר
בשלא עמדו וקדשו מתוך התנאי
ומיהו לא קשה כולי האי דאי כשלא
עמדו מתוך התנאי היכי קאמר
לאחיק הייתי רואה ליתן מ"מ אין
נראה לרבי פירושו דמכאן אין שום
ראיה דהא דקאמר תשז עד שתלבין
ראשה כשאין לו לאז כלום ליתן או
הבעל אינו רואה לעשות ולהביאו
לדין אבל אם היה רואה להביאו
דדין הוה ליה ליתן ומיהו הא לא
משמע הכי לרבי לפרש כשאין לו כלום
ליתן מדבעי למימר כופין לאז ור"ש
צירושלמי מוקי דרז גידל כשנשואין
ראשונים ומתניין דהכל כשנשואין
שניים ואני חפשי צירושלמי ומלאתי
בריש אע"פ דהן דרז גידל דוקא
כשנשואין הראשונים דוקא אבל הפוסק
ע"י צמו ולא אשה ע"י צמה ולא אח
על ידי אחותו: **ואפי"ל** בברייתא
אמר ליה אין ב"ל מקום קאמרין.
תימה היכי מני למיפסק הלכתא
כמרווייהו כזרייתא וכתמני' והלא
דברים סותרין או את זו דבמתני'
קמני חילו אני פסקתי כו' וזרייתא
קמני כשזרה אני י"ל הכי פ"י ואפי'
זרייתא כלומר למאי דסגיירא ליה
למנא דזרייתא דכפסקה היא בעמיה
פליגי קא חמרת להלכתא כותמיה
וא"ל כל מקום קאמרין למר כדלית
ליה ולמר כדלית ליה: **שני דברים**
שאמר חנן הלכה כמותו וכיוצא בו.
פ"י בקוטרס כיוצא בו דמנן רבן
יוחנן זן וכאי כיוצא בו דלדמון ר"ג
וקשה לרבי מדיא דלישנא לא משמע
הכי ועוד מה לו להזכיר דזכרי חנן
כיוצא בו והא לא מיירי חנן אלא
באותן שני דברים דוקא והוה ליה
למימר הלכה כחנן ותו לא הלכך
נראה לרבי כפר"ח (ט) כיוצא בו דזיינס
אחרים הדומין לאלו והלכה כמותו

כמה דברים אמורים. אכרייתא קאי: איפכא מיבעי ליה. אם באת
לכוף את האב איפכא מסתברא עפי לפי שהגדולה תנאה תנאי:
אפי' זכרייתא. כשפסקה היא לעמיה: הכי גרסינן א"ר זירא
אמר רבה בר ירמיה שני דברים שאמר חנן הלכה כיוצא בו
דברים שאמר אדמון אין הלכה כיוצא
בו מאי קאמר רב: כיוצא בו דחנן
רבן יוחנן זן וכאי כיוצא בו דלדמון
רבן גמליאל: **אין הלכה כיוצא בו.**
שלא ראה את דבריו אלא בשלשה
שהיה לו לראות את דבריו ככולם:
מתני' העורר על השדה כו.
לכונן מערער על שדה שצד שמעון
ואומר לוי שמכרה לך גולה ממני:
והוא חסוס. על שטר המכירה
שכתב לוי לשמעון שמכרה לו:
אדמון אומר. יכול הוא שיאמר
מה שלא ערערתי בשעה שלקחת
מלוי וחתמתי בתוך השטר עד לפי
שלי אדם חוק וקשה להוציאה מידו
ונוח לי שתפא צידך שאוליכנה ממך
דדין: **איני אס וכוסו.** דהואיל
ותמס הודה שאין לו עסק בה: **עשאה.**
המוחזק בה סימן לאחר שלא מכר
לראובן זה העורר עליה אלא לאיש
אחר היה מוכר שדה מלד ז' ומלד
לו ארבעת מלרי השדה וכתב לו
במלריים מלד פלוני שדה שלי ועשה
שדה זו סימן מלד ללוקח ובשמו של
מוכר וזה חסם על אותו שטר ולא
ערער: **איני אס וכוסו.** אפילו
לאדמון דאין לומר כל השני נוח לי:
גמ' אכל דיין. שהוצא שטר
המכירה צבית דין לקיימו כמשפט
קיום שטרות שהעדים צאין ומעידין
על כתב ידם והדיינין כותבין שטרם
דנן נפקא לקדמנא ואסידו סהדי
לאחתימות ידיהו ואיטרניהו וקיימוניה:
לא איני וכוסו. שלא ידע מה
כתבו בו שערער עליו: **דתי**
רבי חייא אין העדים חותמין על
השטר אלא א"כ קראוהו. שהרי
על דברי השטר הם צאים להעיד:
אל

בו שבעה דברים שאמר אדמון אין הלכה כיוצא בו הא כמותו הלכה ככולהו
והאמר רבי יצחק בן אלעזר משמיה דחזקיה ב"מ שאמר רבן גמליאל רואה אני
את דברי אדמון הלכה כמותו אמר אין לא אמר לא אלא ה"ק שני דברי' שאמר
חנן הלכה כמותו וכיוצא בו שבעה דברים שאמר אדמון יש מהן שהלכה
כמותו וכיוצא בו ויש מהן שאין הלכה כמותו אלא כיוצא בו בכ"מ
שאמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון הלכה כמותו אינך לא:
מתני' העורר על השדה והוא חתום עליה בעד אדמון אומר ב' השני נוח
לי והראשון קשה הימנו וחכמים אומרים איבד את זכותו והעשאה סימן
לאחר איבד את זכותו: גמ' אמר אביי ולא שנו אלא עד אבל דיין לא
איבד את זכותו דתני ר' חייא ואין העדים חותמין על השטר אלא א"כ קראוהו
אבל

ולא כיוצא בו כלומר דדיין הדומין לאלו אין הלכה כמותו ודומה להא דלמך צפרק כל הנשבעין (שעושות דף מה): דלמך להו רב
נחמן הבר דלח לוסקף עלה פ"י הכינו ענמסם שלא תוספו עליה ללמד ממנו דבר הדומה לו:
אדמון אומר השני נוח לי והראשון קשה הימנו. אע"ג דלית להלכתא כלדמון כהא דהא לא קמני זה רואה אני את דברי
אדמון לא תיסקי דפסקין צחוקת הצמים (ב"ב דף קכ): עלה דההיא מלך לו שדה אין מעיד לו עליה ומוקי ליה כזראובן
שגול משמעון ומכרה ללוי ותמס יהודה וקא מערער דלא לילי שמעון לאספודי ללוי משום דיתחא ליה דמיקום לרעא ציד לוי זכראובן
הראשון נוח לי והשני קשה הימנו הכל לא היה לו לתמוס ולעשות דבר הנראה והולאה משום נחומא דשני אבל התם לאו הודאה היא:
לא שנו אלא עד אבל דיין לא דתני רבי חייא בו. הקשה ה"ר יצחק ז"ר צרוך דהכל משמע דאין הדיינים מעידין על מה שכתב בשטר
אלא על חתימת העדים וקשה מהא דלמך צחוקת הצמים (ש"ס דף נב). אחד מן האחין שהיה נושא ונותן בתוך הצית והיו
אונות ושטרות ויאלות על שמו אמר רב עליו להציא ראייה ומסיק ראייה נקיים השטר אלמא דעל ידי חתימת הדיינים אנו יודעים
יודעים שהיה נושא ונותן בתוך הצית וסתמא דמילתא לאו ידידה הוא הלכך אי לא ידידי דשלו היה לא היו מקיימין אלא צמא העתומים:
עשאה

(א) (מוספתא פ"י ב'),
(ב) (בבב"ט י"ג וס"ג),
(ג) ז"ל ויואלו בו כ"מ
שמה ר"ב ובי וכו' וכו' לפי ג'י
המון. (ש"ל. ד) צ"ב ל';
(ד) ג"י סדר המשנה וכן
ב"ר"י ור"ש י"ג י"ג י"ג
שאלמך השני וכו' (י) וני
תוס' ע"ב ד"ה עשאה;
(י) ז"ל רבי שמע דכיוצא
מוקי כו. מהרש"א,

הגהות הב"ח
(א) ה"ה תשז כו' ה"י
גוגול קאמר הכא:
(ב) ה"ה שני כו' וכיוצא
בו וכו' הלכה כמותו:

מוסף רש"י
העורר על השדה
והתום עליה בעד.
לכונן מערער על שדה
שכר שמעון לוי ואומר
לראובן כי שמעון גולו ממני
והוא לראובן המבערע תמס
עליה בעד לאותו שטר
מכרה שכתב לו שמעון
לוי תמס לעצמי ועל אחר
עמו (ורבי"ם ב"ב ג').
השני. לוי נוח לי. לך
תממתי (ש"ס).

תוספות ר"ד
תהא וישבת עד שתלבין
ראשה אדמון אומר יכולה
היא שתאמרן אילו אני
פסקתי לעצמי אהא וישבת
עד שתלבין ראשי (נכשין)
שאבא פסק עלי מה אני
יכולה לעשות או כנוס
או פטור א"ר"ג רואה אני
את דברי אדמון: מתני':
דלא כי האי תנא דתנאי
א"ר יוסב בר יהודה על
נחלקו אדמון וחתמיה על
הפוסק מעות לחתנו ופשט
לו את הרגל שהיא יכולה
לומר אבא פסק עלי מה
אני יכולה לעשות על מה
נחלקו על (מה) שפסקה
לעצמה שחכ"א שתשב
עד שתלבין ראשה אדמון
אומר יכולה היא שתאמרן
שכרה אני שאבא נוח לי
עכשיו שאין אבא נוח לי
מה אני יכולה לעשות או
כנוס או פטור א"ר"ג רואה
אני את דברי אדמון א"ר
יצחק בן אלעזר משמיה
דחזקיה כל מקום שאמר
ר"ג רואה אני את דברי
אדמון הלכה כמותו א"ר
רבא לרב נחמן אפילו
בברייתא א"ל מי קאמר
במשנתנו כל מקום קאמר
וההיא משמע דהיא
מחזיקה פסקה על עצמה
ולית לה אב ומרדה ביה
ולא בעיא לאינסובי תהא
וישבת עד שתלבין ראשה
אבל השתא דתקן רבנן
למורדה דפסקין ליה ורבי
לה גיטא ולא מיפסדה
דנתייתא כ"ש זו שפדין
לא נשאת שהיא יכולה
למורד וכפין ליה למיבא
לה גיטא א"ר יודא א"ר
אבא בר ירמיה שני דברים
שאמר חנן הלכה כיוצא בו
ד' דברים שאמר אדמון יש
מהן שהלכה כמותו ויש
מהן שאין הלכה כמותו
כל מקום שאמר ר"ג
רואה אני את דברי אדמון
הלכה כמותו ובמקום שלא
אמר אין הלכה כמותו
לכד מנכיסין מוטעין
העורר על השדה והוא חתום עליה עד אדמון אומר השני נוח לו והראשון קשה הימנו ותכ"א איבד את

לוי לשמעון זו השרה בפני ב"ד לקיימו כדילן כל קיום שטרות דעלמא שהעדים באים ומעידין על חתימתם והיינו כחובין
למטה שטרא דין נפק לקדמנא ומיגו דאשהידו שהרי אחתימות ידיהו אשנוהו וקיימונהו דכחו וחתמין ס' ג' דינין וזה